

Livsmedelsverkets lägesbild för Sveriges livsmedels- och dricksvattenförsörjning 240326

Livsmedelsverket bevakar och analyserar direkta och indirekta konsekvenser för svensk livsmedelsförsörjning inklusive dricksvatten. Information samlas in från myndighetens samhällsviktiga verksamheter, andra myndigheter, branschorganisationer, enskilda stora företag och dricksvattenproducenter, media samt övrig omvärldsbevakning. Tidigare bedömning anges inom parentes i tabellerna och gulmarkerad text är ny text sedan föregående lägesbild.

Livsmedelsverkets samlade bedömning 240326 är att tillgången på mat och dricksvatten på kort-, medellång och lång sikt är god. Men det finns omvärldsfaktorer som kan få påverkan på Sveriges livsmedels- och dricksvattenförsörjning på medellång- och lång sikt.

Summerad bedömning

ÖVERGRIPANDE PÅVERKAN	KORT SIKT (1-30 DAGAR)	MEDELLÅNG SIKT (1-12 MÅNADER)	LÅNG SIKT (1-2 ÅR)
Försörjning av mat	1 (1)	2 (2)	2 (2)
Försörjning av dricksvatten	1 (1)	2 (2)	2 (2)

Bedömd risk på kort sikt (1-30 dagar)

- Livsmedelsverket konstaterar att många livsmedels- och dricksvattenproducenter samt leverantörer upplever marknaden som oförutsägbar.
- Dricksvattenproducenter och deras leverantörer uppger att de har problem med kostnadstäckning.
- Längre leveranstider på vissa varor bl.a. till följd av oroligheterna i Röda havet samt transportstörningar i Europa.

Bedömd risk på medellång sikt (1-12 månader)

Livsmedelsverket bedömer att det finns en risk för:

- Brist på kemikalier vilket kan medföra problem för mat- och dricksvattenproduktion.
- Höga energi- och råvarupriser som kan påverka både mat- och dricksvattenproduktion, vilket medför att producenter och deras leverantörer riskerar att fortsatt få problem med kostnadstäckning, likväl som ökade priser för konsumenter.
- Fortsatta logistiska utmaningar och långa leveranstider på vissa nödvändiga varor samt svårigheter för dricksvatten- och matproducenter att teckna avtal.
- Eftersatt underhåll och förnyelsearbete som kan leda till leverans- och kvalitetsproblem inom dricksvattenförsörjningen. Höga kostnader medför hårda prioriteringar inom kommunernas VA-verksamhet, samt påverkan på hushållen genom höjd VA-taxa.
- Ökande antal konkurser, nedläggningar och produktionsstopp på grund av bristande kostnadstäckning.
- Hushållens försämrade ekonomi kan leda till mindre hälsosamma matvanor.
- Minskad tillgång på svenska råvaror, med anledning av djursjukdomar och ogynnsamt väder för odling.

Bedömd risk på längre sikt (1-2 år)

Livsmedelsverket bedömer att det finns en risk för:

- Leverans- och kvalitetsproblem inom dricksvattenförsörjningen på grund av eftersatt underhåll och uppskjutet förnyelsearbete.
- Höga kostnader som kan medföra hårda prioriteringar inom kommunernas VA-verksamhet, samt påverkan på hushållen genom höjd VA-taxa.
- Minskad tillförsel och produktion av råvaror och insatsvaror kan i förlängningen påverka Sveriges mat- och dricksvattenförsörjning.
- Förändrade matvanor som kan leda till försämrad folkhälsa.
- Höga energipriser vintertid som medför ökade kostnader för producenter och ökade priser för konsumenter.

Bedömd löpande risk oavsett tidsskala

- Cyberangrepp som direkt eller indirekt orsakar störningar inom produktion, distribution och handel av insatsvaror, mat och dricksvatten.
- Handelsprotektionism och andra åtgärder som ger flödesstörningar och ökade priser.

Livsmedelsverkets egna åtgärder

- Fortsätter bevaka tillgången på relevanta kemikalier och andra insatsvaror samt förbereder hantering av en eventuell brist.
- Bevakar effekterna för livsmedels- och dricksvattenförsörjningen med anledning av transportstörningar.

Bedömning av påverkansgrad

NIVÅ	FÖRKLARING
Kritisk påverkan (5)	Följande tre kriterier är uppfyllda: <ul style="list-style-type: none"> – Verksamheten kan inte genomföras enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls inte. – Tillgängliga resurser är uttömda och nya kan inte tillfördelas eller omfördelas. – Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter är övermäktig.
Allvarlig påverkan (4)	Ett eller två av kriterierna för ”kritisk påverkan” är uppfyllda.
Betydande påverkan (3)	Följande tre kriterier är uppfyllda: <ul style="list-style-type: none"> – Verksamheten genomförs delvis enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls endast till del. – Tillgängliga resurser är ansträngda. – Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter börjar bli övermäktig.
Måttlig påverkan (2)	Ett eller två av kriterierna för ”Betydande påverkan” är uppfyllda.
Ingen påverkan (1)	Följande tre kriterier är uppfyllda: <ul style="list-style-type: none"> – Verksamheten genomförs enligt plan, lagstadgade och andra krav uppfylls. – Tillgängliga resurser är tillräckliga. – Belastningen på personal eller funktioner/verksamheter är normal
Uppgift saknas (0)	Bedömning har/kan inte lämnas.

PÅVERKAN DRICKSVATTEN	KORT SIKT (1-30 DAGAR)	MEDELLÅNG SIKT (1-12 MÅNADER)	LÅNG SIKT (1-2 ÅR)
Transporter	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Energiförsörjning	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Telekom/IT	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Personal/externa tjänster	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Råvaror/insatsvaror	1 (1)	2 (2)	2 (2)
Prisstegring/inflation	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Icke säkra livsmedel	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Desinformation/påverkanskampanjer	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Sabotage	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Cyberangrepp	2 (2)	2 (2)	0 (0)

PÅVERKAN MAT	KORT SIKT (1-30 DAGAR)	MEDELLÅNG SIKT (1-12 MÅNADER)	LÅNG SIKT (1-2 ÅR)
Transporter	2 (2)	2 (2)	0 (0)
Energiförsörjning	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Telekom/IT	1 (2)	0 (0)	0 (0)
Personal/externa tjänster	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Råvaror/insatsvaror	2 (2)	2 (2)	2 (2)
Prisstegring/inflation	1 (1)	2 (2)	0 (0)
Icke säkra livsmedel	1 (1)	1 (1)	1 (1)
Desinformation/påverkanskampanjer	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Sabotage	1 (1)	0 (0)	0 (0)
Cyberangrepp	2 (2)	2 (2)	0 (0)